

GELEIDER VAN HET HEILIGE

Kunst, maar met mate

De ontvankelijkheid voor kunst groeit in de kerk. Ik denk als reactie op een eenzijdige verstandscultuur binnen de kerk én het alom aanwezige rationalisme in de samenleving. We ontdekken: er zijn zaken die zich onttrekken aan ons begrip, maar die een beroep doen op onze verbeelding. En geldt dat niet bij uitstek voor de zaak van God zelf? De bijbel is immers geen betoog, maar een verhaal dat onze verbeeldingskracht prikkelt. Maar wie 'verbeelding' zegt, zegt ook 'kunst'.

Ook in Papendrecht hebben wij er oog voor. Maar met mate. Toen ik voor de zoveelste keer een gedicht in mijn preek verwerkte, zei mijn vrouw: 'Nou eens een tijdje geen gedicht.' Ze had gelijk: kunst in de kerk mag geen maniertje worden. En zeker geen vijgenblad waarachter de boodschap van het evangelie verborgen blijft. Het gaat om de juiste verhouding. Maar wanneer er goed gedoseerd wordt kan de kunst een geleider zijn van het Heilige. Ik zal wat voorbeelden geven.

Liturgie

Voor het Kyrië-gebed en het gloria in de eredienst maak ik wel eens gebruik van het glas-in-loodkruis dat is uitgespaard in de wand van de kerkzaal waar kerkgangers tegenaan kijken. Ik vraag de mensen in stilte mediterend naar dat kruis te kijken, en te denken aan de nood in de wereld. Na het gezongen Kyrië wijs ik vervolgens op de kleuren in het kruis en het licht dat er doorheen valt: teken van Gods nieuwe wereld die gloort. Een kruis waar licht door valt – een vondst van de architect waar ik liturgisch gebruik van maak.

Het Kyriëgebed kun je ook 'theaterachtig' aanpakken. Ik zag het ooit op de Landelijke Dag voor Experimenten met Kerkdiensten. Je vraagt een aantal gemeenteleden om stem te geven aan mensen in nood. Zij spelen deze mensen tijdens de kerkdienst. Om de beurt staan ze van hun willekeurige plaats in de kerk op en doen kort hun verhaal. 'Ik ben een vrouw uit Mali. Ik heb twee kinderen die ik nauwelijks te eten kan geven...' Veel indringender dan een uitgesproken intentie door een predikant!

Vorming

Behalve in de kerkdienst krijgt kunst bij ons ook aandacht in het programma voor Vorming en Toerusting. Vorig jaar gaven mijn collega Annette Driebergen en ik leiding aan een kring over Psalmen in bijbel en hedendaagse poëzie. Bij alle Psalmen is er wel een gedicht te vinden waarin een schrijver de desbetreffende Psalm verwerkt. Leuk om te ontdekken hoe. Dit jaar is er een kring Bibliodrama. En dan was er kort geleden een jeugdevenement. Op het programma stond o.a.: djembé, theater en stepdance. Met name jongeren zijn nog meer gevoelig voor verbeelding dan veel volwassenen. Of er ook nieuwe doelgroepen mee bereikt worden? Ik heb wat dat betreft geen al te hoge verwachtingen. Misschien moeten we af van de kramp om met elke nieuwe vorm ook nieuwe mensen te willen trekken. Belangrijk is: inspireert het de groep die al betrokken is? Werk dan vandaar uit verder.

Geen kunstje

Natuurlijk zit niet iedereen te wachten op kunst in de kerk. Met name de wat traditionelere kerkgangers hebben doorgaans een houding van: 'Doe maar gewoon.' Maar mijn ervaring is dat de meeste traditionele kerkgangers er niet

onwelwillend tegenover staan, mits het maar niet doorslaat en de preek goed is. Want de preek blijft heilig! Niet alleen voor hen trouwens. Voor de meeste kerkgangers blijft de preek de hoofdschotel. Al is ook de preek veranderd: meer vertellend dan betogend, meer beeldend dan analyserend. Van de predikant zelf worden dus ook wat artistieke gaven verlangd! Maar – zoals gezegd – je moet niet doorslaan. Kunst wordt dan een kunstje.

Piet van Die
Predikant in Papendrecht